

Nr 43.

Ankom till riksdagens kansli den 8 juni 1944 kl. 2 em.

*Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner
om en översyn av författningsreglerna för jordbrukets
och skogsbrukets inkomsttaxering, m. m.*

(2 avd.)

Till bevillningsutskottet ha hänvisats följande, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen:

1) de likalydande motionerna nr 199 i första kammaren av herr *Bror Nilsson* m. fl. och nr 297 i andra kammaren av herr *Carlsson* i Bakeröd m. fl., vari hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning och förslag angående grunderna för beräkning av inkomst av jordbruksfastighet, framför allt beträffande bestämmelserna angående beräkning av värdeminskningens avdrag på driftbyggnader i jordbruk och skogsbruk samt inkomstbeskattningen av skog, som användes till egna driftbyggnaders uppförande»;

2) motionen nr 202 i andra kammaren av herr *Mosesson*, vari hemställts, »att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, huruvida skattefrihet må kunna beviljas jordägare för inkomst, som han vill avsätta på betryggande sätt till en byggnadsfond för jordbruksfastighet»; samt

3) motionen nr 386 i andra kammaren av herrarna *Lundell* och *Eriksson* i Frägsta, vari hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om framläggande av förslag om sådan ändring av ifrågavarande föreskrifter i kommunalskattelagen, att vid taxering av inkomst av jordbruksfastighet under ett visst antal, t. ex. 5, år framåt avdrag må få göras även för kostnader för ny-, till- eller ombyggnad å fastigheten».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionärernas yrkanden, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna.

Enligt 21 § kommunalskattelagen hänföres till intäkt av jordbruksfastighet intäkt av skogsbruk, vartill räknas bland annat värdet av skogsprodukter, som den skattskyldige tillgodogjort sig för ny-, till- eller ombyggnad eller reparation och underhåll av byggnader, stängsel och inventarier å fastigheten.

Jämlikt 22 § samma lag må från bruttointäkten av jordbruksfastighet avdrag göras för bland annat kostnader för reparation och underhåll av byggnader samt för värdeminskning, som till jordbruket eller dess binäringar eller till skogsbruket hörande driftbyggnader, däri inbegripna för driften nödiga

bostadsbyggnader, äro underkastade. För kostnad för ny-, till- eller ombyggnad å fastigheten får avdrag icke göras.

I punkt 2) av anvisningarna till 22 § föreskrives, att avdrag må medgivas för sådan värdeminskning, som byggnaderna även med normalt underhåll och aktsam vård äro underkastade. Avdraget bör bestämmas till viss procent av byggnadens värde, olika allt efter den tid en byggnad av ifrågavarande art anses kunna för sitt ändamål utnyttjas. Vid bestämmande av denna tid skall vederbörlig hänsyn tagas exempelvis därtill att en av arrendator uppförd byggnad enligt arrendeaftalet icke skall vid arrenderättens upphörande lösas av jordägaren. Såsom för driften nödiga bostadsbyggnader anses dels byggnader, som äro upplåtna till anställd personal, dels ock jordägarens egen bostadsbyggnad, i den mån denna ej representerar ett större värde än som för jordbruk eller skogsbruk av motsvarande storlek må anses behöfligt. Förefinnes ett dylikt mervärde, må avdraget avse endast så stor del av värdeminskningen, som kan anses belöpa på nödig bostadsbyggnad.

Frågan om avdrag för värdeminskning å byggnader var föremål för 1938 års riksdags uppmärksamhet i samband med prövningen av då framlagt förslag till ändrade bestämmelser rörande avdrag för värdeminskning å inventarier m. m.

1936 års skattekommitté hade i sitt betänkande (SOU 1937:42) beträffande nämnda fråga framhållit bland annat, att även vid bibehållande av nuvarande avskrivningsregler skäl ofta torde föreligga att medge större värdeminskningssavdrag beträffande byggnader än de dittills tillämpade, därför att utvecklingen på byggnadsområdet ginge i en så hastig takt, att en byggnads livslängd i många fall beräknades bliva väsentligt kortare än den man förut ansett sig böra räkna med. Detta gällde såväl byggnader, avsedda att användas i rörelse, som andra byggnader. Kommittén funne för sin del lämpligt, att beskattningsnämndernas uppmärksamhet fästes härå. Dessutom ansåg kommittén, att om möjligt åtgärder borde vidtagas för en likformig tillämpning hos beskattningsnämnderna.

I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 32 underströk 1938 års bevillningsutskott betydelsen av att gällande regler ej tillämpades på sådant sätt att med hänsyn till byggnadernas antagliga livslängd rimliga värdeminskningssavdrag förvägrades. Särskilt med syftning på bostadsfastigheter hade i yttranden över skattekommitténs betänkande samt i skrivelse till utskottet hemställts, att frågan om avskrivning å byggnader måtte göras till föremål för ny, särskild utredning. Såvitt utskottet kunnat finna åsyftades här främst en utredning angående de skäliga avskrivningssatser, vilka borde av beskattningsmyndigheterna tillämpas. Utskottet vore av den uppfattningen, att lösningen av denna mångskiftande fråga tills vidare väsentligen måste anförtros åt praxis. Detta hindrade emellertid ej, att vad som kunde göras för att ge taxeringsmyndigheterna nödig ledning vid deras bedömande av hithörande spörsmål också borde göras samt att mera ingående överläggningar i ämnet mellan landskamrerarna syntes böra äga rum, därvid även teknisk och annan sakkunskap borde vara representerad.

I motionen I: 86 vid 1939 års lagtima riksdag yrkades, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag i syfte att avdrag skulle vara tillåtet för kostnad för nybyggnad, som vore avsedd att ersätta befintlig byggnad. Vid samma riksdag yrkades i de likalydande motionerna I: 157 och II: 227, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till sådan ändring i kommunalskattelagen, att jordbruket i fråga om avdrags- och avskrivningsbestämmelser bleve fullt jämställt med andra näringar.

1939 års bevillningsutskott yttrade i sitt i anledning av nämnda motioner avgivna, av riksdagen godkända betänkande nr 30 bland annat följande:

»I motionen I: 86 har ifrågasatts, att vid beräkning av inkomst av fastighet rätt till avdrag borde medgivas för kostnad för sådan nybyggnad, som är avsedd att ersätta befintlig byggnad. I gällande skatteförfattningar göres skillnad mellan å ena sidan sådana avdragsgilla driftkostnader som för reparation och underhåll av byggnader och å andra sidan icke avdragsgill kostnad för ny-, till- och ombyggnad å fastighet. Ett bifall till motionärens förslag skulle innebära ett avsteg från den princip, som gäller vid beräkning av inkomst av fast egendom. Härtill kommer, att en bestämmelse av antydd natur för många fastighetsägare icke skulle leda till det av motionären åsyftade resultatet. Kostnaderna för om- eller nybyggnad å en fastighet torde nämligen i många fall uppgå till så stora belopp, att den skattskyldige vid beräkning av sin inkomst av fastigheten för beskattningsåret icke skulle kunna utnyttja avdraget samt ej heller kunna fråna sin inkomst av övriga förvärvskällor avdraga det underskott, som uppstått å fastigheten. På grund av det förut anförda anser sig utskottet icke kunna förorda bifall till det i förenämnda motion väckta förslaget.

I de likalydande motionerna I: 157 och II: 227 har bland annat anförts, att särskilt efter de år 1938 beslutade ändringarna i skatteförfattningarna föreläge en betydande skillnad emellan vad som i beskattningsavseende vore medgivet i fråga om avskrivningar å driftbyggnader och inventarier vid jordbruksföretag och vid företag inom andra produktionsgrenar. Då utgifterna för byggnader och inventarier utgjorde en mycket betydande del av jordbrukets sammanlagda utgifter, vore jordbruket synnerligen missgynnat i skatteavseende vid jämförelse med andra näringar.

Vad först angår frågan om avdrag för värdeminskning å jordbrukets byggnader bör enligt gällande bestämmelser sådant avdrag bestämmas till viss procent av byggnadens värde, olika allt efter den tid en byggnad av ifrågasvarande art anses kunna utnyttjas för sitt ändamål. Enligt vad utskottet inhämtat synes numera i praxis med stöd av utslag, som meddelats av regeringsrätten, medgivas sådant avdrag med en procent av fastighetens jordbruksvärde. Det sålunda beräknade avdraget utgör ett normalavdrag för de fall, att utredning eller särskilda omständigheter icke föranleda annan beräkning. Utskottet har givetvis icke kunnat verkställa en så ingående undersökning, som skulle vara erforderlig för bedömande av, huruvida det av praxis godtagna normalavdraget kan anses vara skäligt eller icke. Enligt vad för utskottet uppgivits, skall medellivslängden för jordbruket tillhöriga byggnader, särskilt dess ekonomibyggnader, vara kortare än som tidigare ansetts vara förhållandet samt i hög grad variera efter byggnadernas ändamål. I likhet med vad 1938 års bevillningsutskott anlärt i sitt förenämnda betänkande rörande avdrag för värdeminskning å byggnad av annan fastighets natur finner utskottet det vara av vikt, att nu ifrågasvarande bestämmelser

icke tillämpas på sådant sätt att med hänsyn till jordbruksbyggnadernas antagliga livslängd och ändamål rimliga värdeminskingsavdrag förvägras. Intill dess den nu arbetande kommunalskatteberedningen tagit ställning till frågan om den kommunala beskattningens ordnande finner utskottet det icke vara lämpligt att på sätt motionärerna föreslagit vidtaga sådana ändringar i gällande bestämmelser, som allenast skulle kunna komma att erhålla giltighet under en kortare tid.»

I enlighet med utskottets hemställan lämnades ovannämnda motioner av riksdagen utan åtgärd.

I de vid 1941 års riksdag väckta likalydande motionerna I: 94 och II: 133 hemställdes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning och förslag rörande, bland annat, rätt till fri avskrivning vid taxering resp. väsentlig uppmjukning av de s. k. bundna avskrivningsreglerna för driftbyggnader i rörelse och jordbruk för sådana skattskyldiga, som förde fullständiga räkenskaper.

1941 års bevillningsutskott anförde i sitt i anledning av berörda motioner avgivna, av riksdagen godkända betänkande nr 33 bland annat följande:

»I likhet med motionärerna anser utskottet det ur principiell synpunkt vara riktigt, att såväl avdrag för värdeminskning å i rörelse och jordbruk använda driftbyggnader som avsättning till förnyelsefond för dylika byggnader på grund av fördrade byggnadskostnader i beskattningshänseende böra behandlas på samma sätt som då fråga är om i rörelse använda maskiner och andra inventarier för stadigvarande bruk. Att denna fråga hittills icke kunnat bringas till en tillfredsställande lösning sammanhänger med de svårigheter, som visat sig vara förbundna med att skapa erforderliga garantier för, att vid försäljning av byggnader återbekomma avskrivningar bliva beskattade. Med den snabba utveckling på byggnadsområdet, som ägt rum under de senare åren, synes numera en uppmjukning av gällande avskrivningsregler beträffande byggnader i beskattningshänseende vara av behovet påkallad. Då utrangering och nyanskaffning av maskiner samt omläggningar av tillverkningsförfaranden verkställas i allt hastigare tempo inom industriföretagen, måste omändringar och nyanläggningar av byggnader verkställas i större omfattning än tidigare. Vid företag, som äro underkastade stark utvidgning, erfordras även ändringar av byggnadsbeståndet långt innan äldre byggnader blivit helt obrukbara. Om jordbrukets driftbyggnader gäller i viss mån detsamma som beträffande motsvarande byggnader i rörelse. Vad angår bostadsbyggnaderna synes utvecklingen även gå i samma riktning. För en tillfredsställande lösning av den nu föreliggande avskrivningsfrågan måste givetvis uppställas det kravet, att betryggande garantier skapas för, att vid försäljning av byggnader återbekomma avskrivningar bliva beskattade samt att, därest avsättning medgives till förnyelsefond för att täcka på grund av prisstegring beräknad merkostnad vid en fastighets ombyggnad eller dylikt, medlen, om de icke användas för avsett ändamål, icke undgå beskattning. I fråga om rörelseidkare och sådana jordbrukare, som föra fullständiga och noggranna räkenskaper, torde det vara möjligt att inom ramen för gällande skattesystem anordna reglerna beträffande avskrivningarna för driftbyggnader på sådant sätt, att dessa regler bättre anpassas efter byggnadernas ekonomiska livslängd än som för närvarande är fallet. Beträffande övriga slag av byggnader torde det däremot vara förenat med större svårigheter att åstadkomma en uppmjukning

av gällande avskrivningsregler. För en lösning av denna fråga är det oundgängligen nödvändigt, att sådan ändring vidtages i gällande bestämmelser att trygghet skapas för att vid avyttring av sistnämnda byggnader återbekomma avskrivningar bliva beskattade. Huru sistnämnda fråga bör lösas, är utskottet icke berett att uttala sig om. Utskottet finner emellertid önskvärt att vid den utredning, utskottet i det följande förordar, jämväl denna fråga ägnas uppmärksamhet.»

På hemställan av utskottet beslöt riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning om ändring av gällande skatteförfattningar i de delar, som i betänkandet berörts, och därvid beakta vad i betänkandet anförts.

Även vid 1943 års riksdag väcktes motioner rörande hithörande frågor. Sålunda yrkades i motionen II: 249, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att sådana direktiv måtte utfärdas till ledning för taxeringsmyndigheterna, att avdragen för värdeminskning å byggnader, tillhörande jordbruksfastighet, bättre avpassades efter byggnadskostnaderna och byggnadernas varaktighetstid. Vidare yrkades i de likalydande motionerna I: 120 och II: 119, att riksdagen — med hänsyn till önskvärdheten att vid inkomstuppskattningen inkomst av jordbruksfastighet erhåller likställighet med rörelse — måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning och förslag angående grunderna för beräkning av överpris och merkostnad vid ny-, till- eller ombyggnad av fastighet och nyuppsättning av maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier.

1943 års bevillningsutskott föreslog i sitt i anledning av ovannämnda och vissa andra motioner avgivna, av riksdagen godkända betänkande nr 21 skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om utredning angående rätten för jordbrukare att taxeras enligt bokföringsmässiga grunder samt yttrade därvid bland annat följande:

»Vad angår det i de likalydande motionerna I: 120 och II: 119 framställda yrkandet om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning angående grunderna för beräkning av överpris och merkostnad vid ny-, till- eller ombyggnad av fastighet och nyuppsättning av maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier finner utskottet jämväl berörda spörsmål böra upptagas till behandling i samband med den av utskottet sålunda föreslagna utredningen, varvid bör undersökas, huruvida i nämnda hänseenden kan vinnas överensstämmelse med vad som nu gäller beträffande rörelse. — — — I motionen II: 249 har slutligen yrkats skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran, att sådana direktiv måtte utfärdas till ledning för taxeringsmyndigheterna, att avdragen för värdeminskning å byggnader, tillhörande jordbruksfastighet, bättre avpassades efter byggnadskostnaderna och byggnadernas varaktighetstid. Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen har 1941 års riksdag på förslag av samma års bevillningsutskott i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställt om utredning rörande bland annat frågan om avskrivning å driftbyggnader i jordbruk. Utskottet förutsätter, att i samband med den av utskottet nu föreslagna utredningen jämväl berörda spörsmål ägnas uppmärksamhet.»

Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 november 1943 har chefen för finansdepartementet tillkallat sakkunniga för verkställande av utredning angående de i sistnämnda betänkande behandlade frågorna.

I de likalydande motionerna I: 199 och II: 297 har erinrats om att skattskyldig jämlikt 22 § kommunalskattelagen vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet äger åtnjuta avdrag för bland annat värdeminskning, som till jordbruket hörande driftbyggnader äro underkastade. I praxis medgaves avdrag för dylik värdeminskning med 1 procent av fastighetens jordbruksvärde. Vid beräkningen av detta avdrag syntes man hava utgått från att värdet av en normalt bebyggd jordbruksfastighet i regel fördelade sig med $\frac{1}{3}$ på marken och $\frac{2}{3}$ på byggnader samt att dessa $\frac{2}{3}$ avsåge till hälften bostadsbyggnader och till hälften ekonomibyggnader. Ett på jordbruksvärdet beräknat värdeminskningsavdrag av 1 procent motsvarade i sådant fall 1 procent på värdet av bostadsbyggnader och 2 procent på värdet av ekonomibyggnader. Denna beräkningsmetod innebure, att man räknade med en livslängd av 100 år beträffande bostadsbyggnader och 50 år i fråga om ekonomibyggnader. Den ökade mekaniseringen liksom kravet på jordbrukets rationalisering hade emellertid i högsta grad förkortat byggnadernas livslängd. Den omständigheten att man utginge från jordbruksvärdet vid beräkningen av värdeminskningsavdraget komme att medföra, att den skattskyldige icke erhöle avdrag för den totala anskaffningskostnaden för byggnaderna, eftersom jordbruksvärdet i regel högst väsentligt understege de faktiska byggnadskostnaderna. Jordbrukare, som verkställt ny-, till- eller ombyggnad, komme vidare icke att erhålla avdrag för samtliga kostnader här för. Tillerkändes den skattskyldige ej heller avdrag för överpris och merkostnad vid nybyggnad, som verkställdes under nu rådande konjunktur, komme underlaget vid värdeminskningsavdragets beräkning att än mer understiga de verkliga kostnaderna för byggnadsbeståndet. I motionerna har vidare erinrats om bestämmelsen, att skog, som hugges på den egna gården och där användes till uppförande av nya driftbyggnader, skall upptagas såsom inkomst. Motionärerna ha i samband därmed framhållit, att ett dylikt utnyttjande av skogen dock endast sällan torde höja fastighetens saluvärde. En lättnad i denna bestämmelse vore därför påkallad och ägnad att befordra tillkomsten av ett bättre byggnadsbestånd. Inkomst av rörelse beskattades enligt betydligt gynnsammare författningsregler i förevarande avseenden. Det förefölle motionärerna lämpligt att de sakkunniga, som av chefen för finansdepartementet tillkallats för att verkställa utredning av vissa frågor rörande jordbrukets inkomsttaxering, bemyndigades vidtaga en allmän översyn av författningsreglerna för jordbrukets och skogsbrukets inkomsttaxering.

I motionen II: 202 har anförts, att de stora kostnader, som ombyggnad eller omfattande reparation av jordbrukets byggnader numera medförde, gjorde det svårt för jordägarna att på dylikt sätt effektivisera driften. I bygg-

naderna investerat kapital torde väl genom vidgad rätt till avskrivning å byggnadsvärdet i någon mån återvinnas, men jordägarnas ställning bleve det oaktat sämre än den andra rörelseidkare i flera avseenden nått. Staten borde genom att medgiva skattefria avdrag uppmuntra jordbrukarna att göra frivillig avsättning till byggnadsfond. Storleken av högsta tillåtna skattefria byggnadskapital måste givetvis stå i viss relation till egendomens jordbruksvärde. Det avsatta kapitalet skulle innestå spärrat i bankinrättning eller jordbrukskassa.

I motionen II: 386 har framhållits, att i en annan vid innevarande års riksdag avlämnad motion av herr Lundell m. fl. understrukits vikten av att jordbrukarna erhöle de ökade nettointäkter, som erfordrades för en genomgripande modernisering av lantbrukets byggnadsbestånd, i första hand dess bostadsbyggnader. I nämnda motion hade anförts bl. a., att det finge anses så gott som nödvändigt att vidtaga vissa modifikationer på skatteområdet för att kunna nå en förbättring i jordbrukets byggnadsbestånd. Med nuvarande beskattningsregler måste en jordbrukare, som önskade lägga ned 1 000 kronor av sin inkomst på ett nybyggnadsföretag, ha en ökning av nettointäkten för beskattning på kanske 1 400 å 1 500 kronor, varav 400 å 500 kronor beräknades åtgå till skatt. Det skulle vara till stor nytta, om exempelvis under fem år rätt till avdrag medgäves för alla medel, som användes för ny-, till- eller ombyggnad av lantbrukets byggnadsbestånd. Härigenom skulle lantbruket tillföras en förmån i beskattningsavseende, som kunde jämföras med den förmån, som medgivits aktiebolagen i form av rätt till avsättningar till konjunkturinvesteringsfond respektive investeringsfond för byggnader.

Utskottets yttrande.

I de likalydande motionerna I: 199 och II: 297 har yrkats skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om skyndsamt utredning och förslag angående grunderna för beräkning av inkomst av jordbruksfastighet, varvid närmast åsyftats, dels att avdrag för värdeminskning å driftbyggnader, hörande till jordbruk eller skogsbruk, skall medgivas med belopp, som bättre motsvarar byggnadernas anskaffningskostnad och varaktighetstid än de nu åtnjutna avdragen i detta hänseende, dels att avdrag skall kunna medgivas för överpris och merkostnad vid nybyggnad, dels ock att en lättnad skall genomföras med avseende å den i 21 § c) kommunalskattelagen intagna bestämmelsen, att värdet av skogsprodukter, som den skattskyldige tillgodogjort sig för ny-, till- eller ombyggnad, skall utgöra skattepliktig intäkt. Vidare har i motionen II: 202 yrkats skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om utredning huruvida skattefrihet må kunna beviljas jordägare för inkomst, som avsättes till byggnadsfond. Slutligen har i motionen II: 386 yrkats skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om framläggande av förslag till sådan ändring i hit-hörande föreskrifter, att vid taxering av inkomst av jordbruksfastighet under

ett visst antal år, t. ex. 5 år framåt, avdrag må göras för kostnader för ny-, till- eller ombyggnad å fastigheten.

Frågan om avdrag för värdeminskning å byggnader har, såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen, under de senare åren vid upprepade tillfällen varit föremål för riksdagens uppmärksamhet. Sålunda beslöt 1941 års riksdag att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande bland annat spörsmålet om avdrag för värdeminskning å i jordbruk använda driftbyggnader. Vidare beslöt 1943 års riksdag att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående rätten för jordbrukare att taxeras enligt bokföringsmässiga grunder, varvid förutsattes, att frågan om avskrivning å driftbyggnader i jordbruk komme att ägnas uppmärksamhet. I samband med den av 1943 års riksdag sålunda begärda utredningen skulle jämväl upptagas till behandling spörsmålet om avdrag för överpris och merkostnad vid ny-, till- eller ombyggnad av fastighet samt därvid undersökas, huruvida i nämnda hänseende kunde vinnas överensstämmelse med vad som nu gäller beträffande rörelse. Såsom ovan nämnts har den av sistnämnda års riksdag begärda utredningen anförtratts åt särskilt tillkallade sakkunniga, vilkas arbete för närvarande pågår.

Med hänsyn till att de i de likalydande motionerna I: 199 och II: 297 berörda frågorna om avdrag vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet för värdeminskning å byggnader samt för överpris och merkostnad redan äro föremål för utredning, finner sig utskottet icke kunna tillstyrka motionärernas yrkanden om skrivelse till Kungl. Maj:t rörande dessa frågor. I anledning av vad i motionerna anförts vill utskottet emellertid framhålla, att avdrag för värdeminskning å byggnader principiellt sett torde böra beräknas å byggnadernas anskaffningsvärde. Då utredning om anskaffningskostnaden för byggnader å jordbruksfastighet i de flesta fall saknas, har under senare år i praxis utan närmare utredning medgivits avdrag för värdeminskning å byggnader med 1 procent av fastighetens vid fastighetstaxeringen bestämda jordbruksvärde. Därvid har ansetts, att värdeminskningen i genomsnitt kunde beräknas till $1\frac{1}{2}$ procent av byggnadernas värde och att detta värde i brist på närmare utredning kunde antagas motsvara $\frac{2}{3}$ av jordbruksvärdet. Utskottet finner för sin del uppenbart, att den sålunda tillämpade schablonmässiga avdragsberäkningen kan verka ojämnt och i särskilda fall medföra alltför låga värdeminskningssavdrag. På grund härav förutsätter utskottet, att detta förhållande ägnas uppmärksamhet vid den nu pågående utredningen.

Den i motionen II: 202 väckta frågan om rätt för jordägare till avdrag för avsättning till byggnadsfond finner utskottet värd beaktande. Utskottet får i detta sammanhang erinra om att i propositionen nr 263 till innevarande års riksdag framlagts förslag till ändrade bestämmelser angående den rörelseidkare för vissa år nu medgivna rätten till avdrag för avsättning till investeringsfond, i vilken proposition departementschefen förklarar, att hela författningskomplexet angående avdragsrätten till sådan fond komme att bliva föremål för en översyn inom en näraliggande framtid. I vissa vid riksdagens början väckta motioner hade yrkats bland annat, att avdrag måtte medgivas för av-

sättning till investeringsfond för bostadsbyggnader samt att rätt till skattefria avsättningar för framtida investeringar även måtte beredas jordbrukarna. Utskottet har i sitt i anledning av nämnda proposition och berörda motioner avgivna, av riksdagen godkända betänkande nr 42 tillstyrkt bifall till propositionen. Beträffande de ovan omförmälda, i motionerna framställda yrkandena har utskottet i betänkandet anfört, att, enligt vad utskottet inhämtat, vid den översyn av ifrågavarande författningsbestämmelser, som vore avsedd att äga rum, frågan om avdragsrätten för avsättning till investeringsfond för bostadsbyggnader torde komma under omprövning. Utskottet, som fann önskvärt att så skedde, ville för sin del förorda, att vid berörda utredning jämväl undersöktes, huruvida och under vilka förutsättningar avdragsrätt för investeringar till olika ändamål skulle kunna medgivas jordbrukare.

Med hänsyn till vad sålunda förekommit torde enligt utskottets mening syftet med den nu förevarande motionen II: 202 kunna anses tillgodosett och utskottet finner fördenskull ej skäl att tillstyrka bifall till motionärens yrkande om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om utredning i ämnet.

Beträffande de i de likalydande motionerna I: 199 och II: 297 samt i motionen II: 386 framställda yrkandena om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om utredning angående dels beskattningen av värdet av skogsprodukter, som använts för ny-, till- eller ombyggnad, dels ock avdragsrätt under vissa år för kostnader för ny-, till- eller ombyggnad torde enligt utskottets uppfattning jämväl dessa frågor kunna förväntas vinna sin lösning, därest det vid den blivande utredningen visar sig möjligt att medgiva jordbrukare avdragsrätt för investeringar. Vad särskilt angår det i motionen II: 386 väckta förslaget, torde detta i viss mån ha varit avsett såsom en beredskapsåtgärd, nämligen såtillvida, att, om den i nämnda motion ifrågasatta avdragsrätten under vissa år för kostnader för ny-, till- eller ombyggnad bleve genomförd under den kommande efterkrigsperioden, detta skulle resultera i ökad tillgång på arbete under denna period. Utskottet underskattar ingalunda betydelsen av denna synpunkt men vill framhålla, att en undersökning rörande frågan om lämpliga åtgärder i nu angivet syfte torde komma att ske inom den nyligen tillsatta kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering ävensom i samband med övriga nu pågående utredningar angående de ekonomiska efterkrigsproblemen. Med hänsyn härtill anser sig utskottet icke böra tillstyrka bifall till de ovannämnda i de likalydande motionerna I: 199 och II: 297 samt i motionen II: 386 framställda yrkandena.

Utskottets hemställan.

Under återopand av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- 1) att de likalydande motionerna I: 199 av herr Bror Nilsson m. fl. och II: 297 av herr Carlsson i Bakeröd m. fl. om en översyn av författningsreglerna för jordbrukets och skogsbrukets inkomsttaxering icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

2) att motionen II: 202 av herr Mosesson angående skattefrihet för sådan inkomst av jordbruk, som av jordägare avsettes till en byggnadsfond för jordbruksfastighet, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

3) att motionen II: 386 av herrar Lundell och Eriksson i Frägsta om rätt till avdrag vid taxering av inkomst av jordbruksfastighet för kostnader för ny-, till- eller ombyggnad å fastigheten icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 8 juni 1944.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärq, Wahlmark, Axel Ivar Anderson, Sjödahl, friherre De Geer, Ekman, Frans Ericson, Velander, Björkman* och *Lindblom*, samt

från andra kammaren: herrar *Hugberg* i Malmö, *Björklund, Hammarlund, Orgård, Sandberg, Falk, Lundell, Rosander, Sundström* i Skövde och *Bladh*.

Reservation

av herr *Lundell*.
